

raadspresidium

Retouradres Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan de commissie bestuur
Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 1 februari 2010
Contactpersoon B. Nijman
Doorkiesnummer 023-5113050
E-mail adres bnijman@haarlem.nl
Onderwerp werkplan 2010 gemeenteraad en griffie; afronding Staat van de Raad

Geachte raadsleden en leden van de commissie Bestuur,

Ten behoeve van bespreking in de commissie Bestuur ontvangt u het concept-werkplan 2010. Dit werkplan is tevens het slotdocument van de workshops Staat van de raad, op basis waarvan de nieuwe gemeenteraad en het nieuwe raadspresidium gaan starten. Alle raadsleden ontvangen het concept-werkplan, zodat dit in fracties kan worden besproken als voorbereiding op de bespreking in de commissie bestuur van 11 februari. Uiteraard zijn presidiumleden of griffier bereid een toelichting te geven in uw fractie.

Het huidige raadspresidium wil bij dit stuk nog enige punten onder uw aandacht brengen.

- 1 Het recht om de eigen agenda te bepalen is een groot goed. Tegelijk stelt het presidium vast dat m.n in de raadscommissies relatief veel tijd wordt besteed aan zaken, die niet tot de kaderstellende of controlerende rol van de gemeenteraad kunnen worden gerekend, maar eerder kunnen worden aangemerkt als meebesturen. De gemeenteraad heeft relatief veel bevoegdheden aan zich gehouden (bijv aan- en verkopen onroerend goed). Dit komt van de kant van de raad ook tot uitdrukking in rondvraag en agendering van ter informatie gestuurde stukken. Van de kant van B&W worden relatief veel stukken ter bespreking aan de commissies aangeboden. Het presidium ziet dat dit leidt tot vergaderdruk en het gevaar dat de kerntaken van de raad, m.n de strategische en kaderstellende rol, in het gedrang komen. Het presidium stelt voor dat de nieuwe gemeenteraad zijn vergaderstelsel en werkwijze op dit punt evalueert.
- 2 Het presidium wil de nieuwe raad en het nieuwe raadspresidium vragen aandacht te hebben voor de kwaliteit van processen. Met name als het onderwerpen betreft die leven in de stad en waar participatie en inspraak aan de orde is, incl verwachtingen (zoals bijv bij het Groenstructuurplan). Het huidige presidium adviseert de nieuwe raad en het nieuwe presidium kritisch te zijn op de kwaliteit van processen, inclusief de stukken die worden aangeboden.

Met vriendelijke groet,
Het raadspresidium

CONCEPT

WERKPLAN GEMEENTERAAD EN GRIFFIE HAARLEM 2010

1	Inleiding en leeswijzer	3
2	Terugblik op 2009	3
2.1	Realisering werkplan 2009.....	3
2.2	Project Staat van de Raad.....	3
2.2.1	Inleiding en werkwijze	3
2.2.2	Algemeen beeld	4
2.2.3	Rekenkamerfunctie	4
2.2.4	Van Begroting tot Rekening	4
2.2.5	Rolverdeling raad-B&W	5
2.2.6	Ondersteuning van de raad	5
2.2.7	Open vergaderstelsel	6
3	Acties en activiteiten in 2010	7
3.1	Nieuwe raad	7
3.1.1	Periode tot de verkiezingen	7
3.1.2	Periode coalitievorming en inrichting werkzaamheden raad	7
3.1.3	Opstarten werkzaamheden raad en commissies	8
3.2	Aandachtspunten staat van de raad.....	8
3.3	Doorlopende activiteiten	9
3.3.1	Kwaliteit schriftelijke stukken.....	9
3.3.2	Raadscommunicatie uitbouwen	9
3.3.3	Oriëntatie op uitwisseling met andere gemeenteraden	9
3.3.4	Arbeidsvoorwaarden raadsleden actualiseren.....	9
3.3.5	Programma digitalisering/vernieuwing BIS	9
4	Werkplan griffie	9
	BIJLAGE 1. Overzicht realisering werkplan 2009	12

1 Inleiding en leeswijzer

Raadspresidium en griffie presenteren met genoegen dit werkplan, waaraan de raadscommissie Bestuur op 11 februari 2010 zijn fiat heeft gegeven.

Dit werkplan richt zich op zaken die te maken hebben met het functioneren van de gemeenteraad. De planning van de inhoudelijke onderwerpen die in de gemeenteraad aan de orde komen, gebeurt met andere instrumenten en op andere momenten.

Dit werkplan gaat over 2010. Dat betekent dat het een bijzonder werkplan is, omdat in maart een nieuwe gemeenteraad aantreedt. Het werkplan is daarmee een soort overdrachtsdocument, op basis waarvan de nieuwe gemeenteraad start.

Het is vervolgens aan de nieuwe raad om met betrekking tot de inrichting van werkwijze en processen nieuwe accenten te kiezen, zaken te veranderen.

Na een terugblik op 2009, staan in dit werkplan voor 2010 twee lijnen:

- de raad heeft in de afgelopen jaren een werkwijze opgebouwd, op basis waarvan de nieuwe raad in maart 2010 zijn werkzaamheden start;
- de raad heeft t.a.v. een aantal aspecten van zijn functioneren de balans opgemaakt in het project “staat van de raad”.

Het daaropvolgende werkplan voor de griffie vloeit logisch voort uit de plannen van de raad.

2 Terugblik op 2009

2.1 Realisering werkplan 2009

In bijlage 1 vindt u een overzicht van de acties uit het werkplan 2009. Bij de stand van zaken ziet u dat een aantal punten in 2010 doorloopt.

In 2009 woonden ongeveer 2400 Haarlemmers op donderdagavond een bijeenkomst in de raadsmarkt, een commissievergadering of de raadsvergadering bij. Onderwerpen waar het over ging waren: de tunnel voor de Zuidtangent, bouwen en groen in stad, de economische recessie.

Het raadscongres Stadse Ruimte, met rond 300 deelnemers, werd gehouden in de Philharmonie.

Veel Haarlemmers praatten in 2009 mee over de verschillende bestemmingsplannen, die de gemeenteraad behandelde. Dit ging onder meer over de Leidsebuurt, Delftwijk en Transvaal-Patrimonium. In het aparte jaarverslag 2009 staat meer over alle inhoudelijke zaken die in 2009 in de gemeenteraad aan de orde kwamen.

In het werkplan 2009 was het rapport “de staat van dualisering” van staatssecretaris Bijleveld een aandachtspunt. De brief bij dit rapport bevatte een aantal wetswijzigingen (afschaffing art 213a-doelmatigheidsonderzoeken, voorhangprocedure en lidmaatschap raadsleden van commissies beroepen bezwaarschriften).

Na de kamerbehandeling, waarin wetswijzigingen weinig ondersteuning kregen, zijn er tot nu toe geen wetswijzigingen bij de Tweede Kamer ingediend. Dit betekent voor Haarlem, dat er geen wettelijke belemmering is om de praktijk met betrekking tot de commissie beroep – en bezwaarschriften te continueren.

2.2 Project Staat van de Raad

2.2.1 Inleiding en werkwijze

In 2010 draagt de huidige gemeenteraad het werk over aan een nieuwe raad. Om deze nieuwe raad een goede startpositie te geven heeft de huidige raad in 2009 het project “staat van de raad” gedaan.

Het project bestond uit een serie workshops, waarin de raad de balans opmaakt t.a.v. een aantal thema's.

Als thema's zijn gekozen: de rolverdeling raad-B&W, de planning en control-cyclus (van begroting tot rekening), de ondersteuning van de raad, de rekenkamerfunctie en de naar buiten gerichtheid van het vergaderstelsel.

Per thema vond een workshop plaats met een externe gespreksleider, de heer Marcel van Dam.

De workshops werden voorbereid via interviews met raadsleden en anderen, een enquête of het verzamelen van vergelijkingsmateriaal verzameld bij andere gemeenteraden. Per workshop nam een wisselend gezelschap van zo'n zo'n 15 à 20 raadsleden en schaduwraadsleden deel. We gaan nu eerst in op het algemene beeld en zoomen daarna in op de thema's. Per thema geeft de huidige raad punten van aandacht door aan de nieuwe raad.

2.2.2 *Algemeen beeld*

De workshops gingen niet alleen over de punten waar verbetering mogelijk is, maar ook over de zaken waarvan we vinden dat ze goed gaan. Daarbij bleek ook dat zaken, die voor ons vanzelfsprekend zijn, in vergelijking met andere gemeenten, kunnen worden gezien als waardevol.

Uit de verschillende thema's kwam naar voren dat de wijze waarop wij het werk hebben gestructureerd, processen hebben ingericht, instrumenten beschikbaar hebben, goed in elkaar zit. Dat is een goede basis voor de verdere ontwikkeling van het functioneren van de raad, gericht op rolinvulling, inhoud, werkwijze, cultuur en gedrag.

2.2.3 *Rekenkamerfunctie*

Binnen de raad wordt de onderwerpkeuze door de Rekenkamercommissie (RKC), inclusief de ontwikkeling daarin en de kwalitatief goede onderzoeken, gewaardeerd. De RKC heeft een luis in de pels-rol, die bijdraagt aan en prikkelt tot verbeteringen in de organisatie, de bedrijfsvoering, de kwaliteit van het systeem van planning en control, intensivering van beleidsevaluatie. De rol van de RKC, onderwerpkeuze e.d verandert mee met de ontwikkeling van de organisatie.

Suggesties/aandachtspunten voor de nieuwe raad zijn:

- periodiek gesprek tussen rekenkamercommissie (incl externe leden) en rest van de raad, zoals in de workshop plaatsvond, is waardevol;
- aandacht voor rapporten en werk van de RKC krijgt plaats in inwerkprogramma voor de nieuwe raad;
- de voortgangsbewaking/monitoring van de uitvoering van overgenomen aanbevelingen van de RKC. Voor de RKC zelf en voor de raad als geheel. Griffie ondersteunt dit via het volgsysteem.

2.2.4 *Van Begroting tot Rekening*

In de planning- en controlcyclus zit een aantal Haarlemse routines en vanzelfsprekendheden, die in vergelijking met andere gemeenten positief opvallen. Als voorbeeld de methodiek van schriftelijk vragen stellen (als uiting van aandacht en betrokkenheid).

De inrichting en de wijze van werken in het besluitvormingsproces over de P&C-documenten zit in hoofdlijnen goed in elkaar. De raad heeft t.a.v de kadernota voldoende mogelijkheid om vroegtijdig te sturen via de bespreking van het format (inhoudsopgave, thema's) in de commissie Bestuur van februari.

Een en ander is een goede basis om bespreking van begroting, kadernota, maar ook bestuursrapportages geheel te richten op de inhoud. De methodiek hoeft in de raad niet aan de orde te komen; dit kan gebeuren in de projectgroep informatiewaarde.

De raadsleden waarderen het dat in de begrotings- en kadernotaraad in principe alles aan de orde komt, als dit niet ten koste gaat van de bespreking van de in de begroting en kadernota opgenomen thema's. In de eerste termijn van de raad bij kadernota en begroting is het debat soms gefragmenteerd.

Suggesties voor de nieuwe raad:

- van de bespreking van het jaarverslag/jaarrekening meer een politiek oordeel maken over succes van beleid;
- voortzetting in de nieuwe raadsperiode van de werkzaamheden van de projectgroep informatiewaarde (in enigerlei vorm);
- experiment in kadernota- en begrotingsraad met het van te voren kiezen van een paar thema's om geconcentreerd te behandelen;
- over het rekeningresultaat beslissen bij de kadernota, zodat een integrale afweging kan plaatsvinden.

2.2.5 Rolverdeling raad-B&W

Voor dit thema was de vergelijking met andere gemeenteraden interessant. De Haarlemse gemeenteraad is sterk bestuurlijk en inhoudelijk georiënteerd. De gemeenteraad zit dicht op B&W en uitvoering; er is relatief weinig gedelegeerd. Daarnaast leggen B&W relatief veel zaken voor aan de gemeenteraad.

De raadsleden zijn inhoudelijk goed ingevoerd en hebben veel dossierkennis. Zij willen dus graag gedetailleerde voorstellen.

Aandacht geven aan kaderstelling is niet altijd eenvoudig. Bewoners spreken raadsleden aan op alles wat er gebeurt. Raadsleden pikken die geluiden op en willen daar wat mee. Dit betekent vaak bemoeienis op detailniveau en neiging tot meebesturen. De aandacht voor de grote lijnen kan hierdoor op de achtergrond raken.

Binnen de raad wordt dit verschillend gewaardeerd. Er is op dit moment geen draagvlak om meer bevoegdheden te delegeren aan B&W.

Wél willen de raadsleden ervoor zorgen dat de kaderstelling goed uit de verf komt en voldoende aandacht krijgt.

De raad beschikt over de instrumenten om agendavorming te sturen: termijnagenda, jaarplanning. Deze instrumenten kunnen (nog) beter worden benut. Presidium en griffie doen hier veel aan ten behoeve van stevige positionering van de raad.

De raadsleden willen de termijnagenda meer benutten als politiek sturingsmiddel (naast de betekenis als planningsinstrument).

De startnotitie aan het begin van een beleidsproces is onontbeerlijk om zowel de raad als ook de Haarlemmers goed in positie te brengen.

De raadsleden bevestigen hun rol in publieksbijeenkomsten. Zij zijn (mede-) gastheer bij bijeenkomsten in kader van processen waar de raad bevoegd gezag is. Bij bijeenkomsten die gaan over zaken waarover B&W beslist, zijn raadsleden toevoorder.

Een voorstel om alleen nog raadsstukken, startnotities en tussenproducten horend bij raadsbevoegdheden te agenderen in commissies, werd niet nader besproken. Doel van dit voorstel was om minder punten standaard ter bespreking te agenderen in de commissies (alleen bespreken als de raad er behoefte aan heeft).

De workshop leverde een klankbordgroep van raadsleden op voor de invulling van het raads gedeelte van de Stadskrant. De raadsleden vinden dat het project ter verbetering van de leesbaarheid van de stukken moet worden voortgezet.

Suggesties voor de nieuwe raad:

- termijnagenda benutten als politiek sturingsmiddel;
- bij beleidsprocessen hoort een startnotitie;
- voortzetting project leesbare stukken.

2.2.6 Ondersteuning van de raad

De interactie raadsleden-ambtelijke organisatie is goed geregeld en behoeft geen aanpassing.

Raadsleden zien positieve trend in open opstelling naar raadsleden.

Het huidige takenpakket van de griffie voldoet. De griffie richt zich in hoofdzaak op de ondersteuning van de raad als geheel in zijn functioneren en ontwikkeling.

De griffie ondersteunt desgevraagd individuele fracties/raadsleden t.a.v procedure en proces. De griffie levert, afgezien van secretaris RKC, geen inhoudelijke ondersteuning. Wél beschikt de griffie juridische kennis en kennis van gemeentefinanciën; dit is nodig voor de inrichting van en advisering over processen, zowel naar presidium en de raad als geheel, als ook naar individuele fracties en raadsleden. Het functioneren van de griffie wordt getypeerd als toegankelijk, dienstbaar, pro-actief en snel.

Als de inhoudelijke ondersteuning van de fracties moet worden versterkt, waar een deel van de fracties in principe positief tegenover staat, kan dat het beste worden ingevuld via uitbreiding van de fractieondersteuning. De griffie zou bij het oppakken van inhoudelijke ondersteuning al gauw in politiek vaarwater komen.

Op dit moment is het, gezien de financiële situatie van de gemeente, echter niet opportuun om het budget voor fractieondersteuning uit te breiden.

Suggestie voor de nieuwe raad: te gelegener tijd bezien of budget fractieondersteuning wordt vergroot.

2.2.7 Open vergaderstelsel

De raadsleden zijn over het geheel genomen tevreden over de structuur en invulling van het Haarlemse vergaderstelsel.

De uitgangspunten die in 2006 zijn gehanteerd bij de opzet van het huidige vergaderstelsel, worden nog steeds onderschreven en herkend.

Hierbij gaat het om de volgende punten.

Eén raadsavond

Alle raadsbijeenkomsten vinden in principe plaats op één vaste, herkenbare avond in de week, de donderdagavond, waar de lokale politiek, belanghebbenden en geïnteresseerde burgers elkaar kunnen ontmoeten. In principe zijn er geen bijeenkomsten overdag, want iedereen moet mee kunnen doen. De consequentie hiervan is, dat er parallelle bijeenkomsten moeten plaatsvinden, waarbij steeds dezelfde commissies parallel vergaderen. De fracties houden hier rekening mee bij de personele bezetting van de commissies. Daarnaast kunnen alle fracties meerdere schaduwraadsleden inzetten.

Ruimte voor gesprek met Haarlemmers

De raadsavond kent verschillende mogelijkheden voor deelname van betrokken Haarlemmers. Op de eerste plaats kunnen Haarlemmers inspreken in commissies over een onderwerp dat op de agenda staat. Soms organiseert de raad deze inspraak één of twee weken eerder, zodat er meer tijd is voor het inspreken, alsmede meer tijd om voor de commissiebehandeling de inspraak te verwerken of nader contact te hebben. Zo'n bijeenkomst heeft soms de vorm van een stadsgesprek, zodat de bespreking in een wat vrijere structuur plaatsvindt.

Zo nu en dan houdt de raad een werkbezoek buiten de donderdagavond.

Manier van behandeling afhankelijk van zwaarte onderwerp

De wijze van behandeling van een onderwerp is afhankelijk van de zwaarte en ook van de mate van publieke belangstelling.

Zwaardere cq onderwerpen met veel publieke belangstelling komen zo mogelijk in drie stappen aan de orde: informatieuitwisseling (raadsmarkt), opinievorming/debat, besluitvorming.

Tijdige communicatie naar de stad

- a. Onderwerpen (en stukken) voor commissies en raadsmarkten zijn anderhalve week van te voren bekend zodat ze via stadskrant, pers, en website gecommuniceerd kunnen worden.
- b. Termijnagenda, jaarplanning, afstemming met portefeuillehouders zijn instrumenten om bijeenkomsten onderwerpen te plannen, voor te bereiden en te communiceren.

Kaderstellende processen; startnotitie

De start van grotere onderwerpen waar de raad over gaat (beleidsnota, bestemmingsplan, bouwproject, etc) wordt gevormd door een startnotitie van het college. Daarin staat de voorgenomen vorm van participatie, de wijze waarop de gemeenteraad raad erbij is betrokken en de planning. De gemeenteraad (commissie) kan daar eigen proces op inrichten of gezamenlijk proces met college ingaan.

Als aandachtspunten kwamen in deze workshop de volgende punten aan de orde.

- Niet iedereen hoeft mee te doen. Haarlemmers die willen (als belanghebbende of geïnteresseerde) moeten goed geïnformeerd zijn over wat waar op welk moment aan de orde komt en over de mogelijkheden om zich ermee te bemoeien (inclusief de mogelijkheden om fracties te benaderen);
- De ontvangst en bejegening van gasten moet zodanig zijn dat niet alleen "professionele" gasten zich welkom voelen, maar ook Haarlemmers die niet gewend zijn om in een raadsbijeenkomst hun zegje te doen. Hier ligt een belangrijk aandachtspunt voor raadsleden, leden van B&W en ambtenaren. Zij zijn zich, zo bleek in de workshop, onvoldoende bewust hoe gemakkelijk bepaald

gedrag drempelverhogend werkt op gasten. Hierbij kan het gaan om taalgebruik, houding, non-verbale zaken, onderonsjes e.d.

- De huidige raad geeft in overweging om de wijze van inspreken nog een goed te bekijken;
- Aan de nieuwe raad wordt geadviseerd om heldere startnotities te vragen ten behoeve van een helder proces. Ook wordt de nieuwe raad geadviseerd om de startnotities voldoende aandacht te geven, met name aan de proceskant;
- Naast deelname aan bijeenkomsten zij er andere manieren (internet) om burgers bij onderwerpen te betrekken;
- De huidige raad adviseert de nieuwe raad om gedurende de gehele raadsperiode via training, observatie en feedback aandacht te geven aan de kwaliteit van vergaderen en debat;
- De huidige raad adviseert de nieuwe raad om de nieuwe voorzitters de ruimte te geven om hun rol in te vullen en deze rol te accepteren; alle deelnemers (niet alleen de voorzitter) zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van vergaderingen.

3 Acties en activiteiten in 2010

Het jaar 2010 staat in het teken van verkiezingen, een nieuwe raad en een nieuw college van B&W. Hierna volgen de verschillende zaken die in dit verkiezingsjaar de aandacht vragen.

3.1 Nieuwe raad

3.1.1 Periode tot de verkiezingen

In de eerste maanden houden we de noodzakelijke vergaderingen en zijn we vanwege de verkiezingen en de aandacht en tijd die dit vraagt, terughoudend met het organiseren van extra raadsactiviteiten. In de periode tot de verkiezingen doet de gemeente aan opkomstbevordering. Het faciliteren van de Stemwijzer en het geven van informatie op www.haarlem.nl en in de gemeentelijke stadskrant zijn instrumenten daarvoor. In de stad organiseren allerlei maatschappelijke organisaties verkiezingsdebatten. De gemeente heeft hierbij een informerende en desgevraagd een faciliterende rol.

3.1.2 Periode coalitievorming en inrichting werkzaamheden raad

3.1.2.1 Coalitievorming

De totstandkoming van een programmakoord en de collegevorming is een politiek proces binnen de gemeenteraad. Het is aan de politiek om daarin de aangewezen vorm en werkwijze te kiezen. B&W stellen aan het begin van het proces een openbaar overdrachtdossier beschikbaar, dat ter beschikking komt van alle raadsleden.

Afscheid van de vertrekkende raadsleden vindt plaats op 10 maart; in de raadsvergadering van 11 maart wordt naast de installatie van de nieuwe raadsleden ook de reflectie op verkiezingsuitslag/stand onderhandelingen geagendeerd.

In welke raadsvergadering het coalitieakkoord wordt gepresenteerd en wethouders worden benoemd hangt af van het tempo van de onderhandelingen. Zonodig wordt de gemeenteraad tussentijds geïnformeerd over de stand van zaken.

3.1.2.2 Inwerkprogramma nieuwe raad

In maart start het inwerk- en opleidingsprogramma voor de nieuwe raad. Dit moet er toe bijdragen dat de (schaduw)raadsleden, zowel nieuwe als oude, hun werk goed kunnen doen, ook in gezamenlijkheid. Dit betekent werken aan zichtbare, naar buiten gerichte politiek en een effectieve en efficiënte manier van vergaderen. In het inwerkprogramma dat in maart start, krijgen de volgende zaken aandacht: vergadercultuur (efficiënt en effectief), de raad als geheel en kennisoverdracht: algemeen en vanuit hoofdafdelingen.

De Rekenkamercommissie en de Commissie Beroep en Bezwaarschriften hebben een eigen inwerkprogramma. Ook de commissievoorzitters/raadspresidium krijgen specifieke aandacht.

3.1.2.3 Invulling functies binnen de raad

In maart/april vult de raad de verschillende functies binnen de raad in, zoals het voorzitterschap van commissies. Dit gebeurt doorgaans als de coalitievorming gevorderd is, zodat de verhoudingen binnen de raad bekend zijn.

3.1.3 Opstarten werkzaamheden raad en commissies

In april/mei starten de raadscommissies de plenaire raadsvergaderingen en de raadsmarkt. Hierbij zijn de planning en controlcyclus en de termijnagenda bijzondere aandachtspunten.

3.1.3.1 planning en controlcyclus

Al snel na haar aantreden en het aantreden van een nieuw college van B&W behandelt de gemeenteraad allereerst het jaarverslag/jaarrekening 2009 (voorbereid door de rekenkamercommissie) en vervolgens de kadernota en de eerste bestuursrapportage. De kadernota, gepresenteerd door het nieuwe college, zal de vertaling worden van het coalitieakkoord in een meerjarenperspectief, inclusief financiële planning.

3.1.3.2 Termijnagenda

De jaarlijkse termijnagenda is een belangrijk instrument voor de gemeenteraad om in overleg met B&W zijn agenda te plannen. Begin 2010 is een voorlopige termijnagenda opgesteld, vooral bestaande uit nog openstaande zaken uit de raadsperiode 2006-2010. Het is logisch om deze termijnagenda bij de start van de nieuwe raadsperiode, als het coalitieakkoord er is, te actualiseren.

3.2 Aandachtspunten staat van de raad

Presidium en griffie zullen op de daarvoor geëigende momenten de aandachtspunten van Staat van De raad onder de aandacht brengen. Samenvattend gaat het om de volgende checklist.

Rekenkamerfunctie

- periodiek gesprek tussen rekenkamercommissie (incl externe leden) en rest van de raad;
- aandacht voor rapporten en werk van de RKC krijgt plaats in inwerkprogramma voor de nieuwe raad;
- de voortgangsbewaking/monitoring van de uitvoering van overgenomen aanbevelingen van de RKC is aandachtspunt. Voor de RKC zelf en voor de raad als geheel. Griffie ondersteunt dit via het volgsysteem.

Planning en control

- van de bespreking van het jaarverslag/jaarrekening meer een politiek oordeel maken over succes van beleid;
- voorzetting in de nieuwe raadsperiode van de werkzaamheden van de projectgroep informatiewaarde (in enigerlei vorm);
- experiment in kadernota- en begrotingsraad met het van te voren kiezen van een paar thema's om geconcentreerd te behandelen;
- over het rekeningresultaat beslissen bij de kadernota, zodat een integrale afweging kan plaatsvinden

Raad-B&W

- termijnagenda benutten als politiek sturingsmiddel;
- bij beleidsprocessen hoort een startnotitie;
- voortzetting project leesbare stukken.

Ondersteuning

- te gelegener tijd bezien of budget fractieondersteuning wordt vergroot.

Vergaderstelsel

- uitgangspunten vergaderstelsel consolideren: één raadsavond, ruimte voor gesprek met Haarlemmers, manier van behandeling afhankelijk van zwaarte onderwerp, tijdige communicatie naar de stad en startnotitie bij kaderstellende processen;
- gastvrije vergadercultuur;
- wijze van inspreken nader bezien;
- inzet internet in contact met Haarlemmers;
- permanente aandacht voor kwaliteit debat en vergaderen;
- iedereen verantwoordelijk voor kwaliteit vergaderen;
- ruimte voor de voorzitters

3.3 Doorlopende activiteiten

3.3.1 Kwaliteit schriftelijke stukken

Aan de kant van de organisatie zijn medewerkers in 2009 getraind. De gemeenteraadsleden hebben via een enquête feedback gegeven op de kwaliteit van de stukken.

In 2010 geven leidinggevendenden specifieke aandacht aan de kwaliteit van stukken. De enquête wordt eind 2010 herhaald.

3.3.2 Raadscommunicatie uitbouwen

Met ondersteuning van een medewerker van de afdeling communicatie wordt de raadscommunicatie successievelijk uitgebouwd. Gast van de raad is hiervan een onderdeel, dat in 2010 wordt voortgezet.

3.3.3 Oriëntatie op uitwisseling met andere gemeenteraden

In de raadsperiode 2006-2010 heeft de gemeenteraad een uitwisseling gehad met de raden van Den Bosch en Amersfoort. Een deel van het programma ging over het functioneren van de gemeenteraden, een deel ging over inhoudelijke stedelijke problematiek.

De raadsleden hebben deze uitwisseling blijkens de evaluatie positief gewaardeerd.

In 2010 wordt bezien of er voor de komende raadsperiode weer partners kunnen worden gevonden.

3.3.4 Arbeidsvoorwaarden raadsleden actualiseren

Het arbeidsvoorwaardenpakket van de raadsleden is in 2010 geëvalueerd. Dit leidt tot beperkte aanpassingen, omdat gedurende de evaluatie de afschaffing van wachtgeld- en pensioenmogelijkheid werd aangekondigd door het kabinet. Ook introduceerde het kabinet een toeslag voor fractievoorzitters. Naar verwachting wordt in de loop van 2010 duidelijk hoe de regeling m.b.t (de afschaffing van) het wachtgeld gaat worden. Dit moet dan worden geïmplementeerd.

3.3.5 Programma digitalisering/vernieuwing BIS

In 2009 zijn op verzoek van de griffie een aantal zaken opgenomen in het gemeentelijk programma digitalisering.

Deze zaken(interface burgers-politiek, optimalisatie stukkenstroom, agendering, publicatie website en digitale werkomgeving raadsleden) hebben raakvlakken en onderlinge samenhang/synergie.

De vernieuwing of vervanging van het BIS dient in dit project te worden meegenomen. In 2010 wordt dit verder opgepakt, waarschijnlijk in de context van GOV United, het door Haarlem gekozen ICT-platform.

4 Werkplan griffie

De griffie ondersteunt de raad in zijn functioneren. De werkzaamheden van de griffie bestaan uit de volgende clusters:

I   ondersteuning Rekenkamercommissie, auditcommissie, commissie verbonden partijen

- II ondersteuning raad en commissies (incl. externe informatie, website, interactieve beleidsprocessen, en communicatie), procesadvisering raadsleden, intermediaire rol t.a.v. inhoudelijke informatie en ambtelijke bijstand;
- III faciliteiten raad, raadsleden en beheer (regelen fractiebudgetten); organiseren en verzorgen informatie; tweewekelijks Griffienieuws, regelen benoemingen in raad en commissies, etc.).
- IV. ondersteuning ontwikkeling functioneren gemeenteraad

Naast de reguliere taken van de griffie is in dit werkplan een aantal meer projectmatige activiteiten opgenomen.

In het volgende overzicht zijn de direct productieve uren toebedeeld aan de verschillende werksoorten.

	Bezetting	Prod uren	RKC	Raad& commissies & advisering	Management & beheer	Projecten	Onvoorzien = 10%
griffier, raadsadviseurs	2,88	3888	149	2065	931	596	389
communicatie-adviseur	0,2	270					
secretaris RKC	0,77	1039	1039				
griffiebureau	1,75	2363		1755	567	38	236
Totaal	5,60	7560	1188	3820	1498	634	625

Een aantal productieve uren is gereserveerd voor bedrijfsvoering. Dat bestaat uit zaken als leidinggeven, werkplanning, budgetbeheer.

Een belangrijk onderdeel is het opstellen en actualiseren van draaiboeken en werkbeschrijvingen. Dat is voor griffiemedewerkers van belang, maar extra belangrijk omdat de griffie vaak een schakel is in werkprocessen, waarbij meerdere gemeentelijke afdelingen zijn betrokken. Goed beschreven werkprocessen zijn dan essentieel. In de afgelopen jaren zijn de werkprocessen rond de gemeenteraad gemoderniseerd en gestroomlijnd.

De werkprocessen bij de griffie zijn beschreven. De werkzaamheden van de afdelingen die samen met de griffie de raad faciliteren worden successievelijk in dienstverleningsovereenkomsten beschreven. In de indirect-productieve uren wordt aandacht besteed aan training en opleiding. Ook de griffiernetwerken waarin uitwisseling tussen gemeenten plaatsvindt, vindt in deze uren plaats. Actieve deelname van de griffie aan netwerken maakt het mogelijk om bij de ontwikkeling van de Haarlemse gemeenteraad aan te sluiten op en gebruik te maken van ideeën en ervaringen bij andere gemeenteraden en griffies.

Voor projecten is zo'n 650 uur beschikbaar. Toedeling aan een aantal projecten leidt tot de volgende verdeling:

Projecten	Uren
Arbeidsvoorwaarden raadsleden	40
Opkomstbevordering	60
Raadswisseling en inwerkprogramma	100
Implementatie beleidsbestuurlijke planning	40
Intensivering raadscommunicatie	80
Programma digitalisering/vernieuwing BIS	60
Jaarverslag	50
ICT raadzaal/Haarlem 105	50
Project kwaliteit schriftelijke stukken	30
Beleidsbestuurlijke planning	20
Ondersteuning commissie verbonden partijen	80
Totaal	610

In het werkplan is 10% onvoorzien opgenomen. Dit biedt ruimte om tegenvallers op te vangen (werkzaamheden kosten meer tijd dan voorzien, niet geplande werkzaamheden vragen in de loop van het jaar aandacht), of een nieuw initiatief te starten.

het griffieteam voor 2010

Ineke Hetem,	
Carla van Esveld,	
Adinda Muizer, Mariska Quaars	griffiebureau
Ben Nijman	griffier
Ingrid van Tienhoven	raadsadviseur, plv. griffier
Marianne Blaauboer	raadsadviseur
Daphne Taets van Amerongen-Ingram	raadsadviseur
Martin Vos	secretarisrekenkamercommissie
Wilma Groen	communicatie-adviseur

en de missie

De griffie ondersteunt en adviseert de gemeenteraad,
zodat hij zijn werk goed kan doen

BIJLAGE 1. Overzicht realisering werkplan 2009

Per punt wordt ingegaan op de stand van zaken. Om te volgen of de doelen of resultaten worden bereikt, doen we een aantal zaken. In de Omnibusenquête stellen we vragen die informatie geven over bekendheid met & waardering voor gemeentebestuur/gemeenteraad. Daarnaast houdt de griffie een aantal cijfers bij. Daarbij geven we prioriteit aan de zaken die te maken hebben met de externe gerichtheid. In navolging van de Berap ziet u smiley's (gericht op het te bereiken resultaat).

is gerealiseerd, ligt op schema

er is progressie, maar kon beter

		Actiepunten	Stand van zaken																		
1		Project staat van de raad	Workshops hebben plaatsgevonden. Goede deelname vanuit de raadsleden. Resultaat opgenomen in dit werkplan.																		
2		invoering beleidsbestuurlijke planning	Omdat de politiek-bestuurlijke planning sturend vermogen moet hebben in de ambtelijke organisatie participeert de griffie in het project beleidsbestuurlijke planning. Met ingang van de nieuwe raadsperiode wordt een nieuw volgsysteem in gebruik genomen.																		
3		Advisering commissie verbonden partijen	Commissie is opgestart, heeft aantal adviezen geleverd aan de vakcommissie. Bij de start van de nieuwe raadsperiode wordt bezien of en hoe deze commissie doorgaat																		
4		Waar nodig stadsgesprekken	Stadsgesprekken zijn gehouden over schooluitval, economische recessie, kadernota, tunnelstudie, woonruimteverdeling, zorgruil, cultuur, gebiedsvisies, huiselijk geweld, stadse ruimte en prohef. Door een apart inspraakmoment voor een aantal bestemmingsplannen kreeg het inspreken meer aandacht.																		
5		Waar nodig startnotities	In de workshops van Staat van de Raad is vastgesteld, dat startnotities soms ontbreken, soms onvoldoende kwaliteit hebben, soms op de proceskant onvoldoende aandacht van de raadsleden krijgen. Over de hele linie progressie, omdat aantal startnotities lijkt toe te nemen.																		
6		Professionaliteit organisatie bijeenkomsten	Zowel het uitnodigen, de communicatie, de werkvorm en de inhoudelijke voorbereiding zijn gemiddeld verbeterd. Griffie en ambtelijke organisatie zijn beter op elkaar ingespeeld. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Bezoekers raadsbijeenkomsten 2009</th> <th>Totaal</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>cie Bestuur</td> <td>69</td> </tr> <tr> <td>commissie Beheer</td> <td>284</td> </tr> <tr> <td>commissie Ontwikkeling</td> <td>837</td> </tr> <tr> <td>cie Samenleving</td> <td>167</td> </tr> <tr> <td>Gemeenteraad</td> <td>572</td> </tr> <tr> <td>Totaal raad en commissies</td> <td>1929</td> </tr> <tr> <td>Totaal raadsmarkt</td> <td>477</td> </tr> <tr> <td>Totaal overall</td> <td>2406</td> </tr> </tbody> </table>	Bezoekers raadsbijeenkomsten 2009	Totaal	cie Bestuur	69	commissie Beheer	284	commissie Ontwikkeling	837	cie Samenleving	167	Gemeenteraad	572	Totaal raad en commissies	1929	Totaal raadsmarkt	477	Totaal overall	2406
Bezoekers raadsbijeenkomsten 2009	Totaal																				
cie Bestuur	69																				
commissie Beheer	284																				
commissie Ontwikkeling	837																				
cie Samenleving	167																				
Gemeenteraad	572																				
Totaal raad en commissies	1929																				
Totaal raadsmarkt	477																				
Totaal overall	2406																				
7		Verbetering stukken	Aan de kant van de organisatie zijn medewerkers in 2009 getraind. Raad heeft via enquête feedback gegeven op de kwaliteit van stukken. In 2010 geven leidinggevenden meer aandacht aan kwaliteit stukken. Enquête wordt eind 2010 herhaald.																		
8		Informatiewaarde stukken planning en control	In 2009 is verder gewerkt aan verbetering p&c-documenten. Daarbij was de aandacht specifiek gericht op de verantwoordingsdocumenten, het inzichtelijk maken van budget en prestatie WMO en het Meerjarenprogramma Grondexploitaties. Aan het begin van de nieuwe raadsperiode wordt bezien hoe																		

			voortzetting van het project in enigerlei vorm het beste kan worden ingevuld.
9	😊	Invulling raadsmarkt	11 raadsmarkten met inwoners, 7 informatief voor raadsleden
10	😐	Verbeteren vergaderkwaliteit	Zie evaluatie in Staat van de Raad en aandachtspunten 2010
11	😊	Project "gast van de raad" invullen	Gast van de raad loopt goed. Wisselende groepen: buurten , scholen, anderen.
12	😊	Wat stemt mijn raad invullen	Wat stemt mijn raad is operationeel.
13	😊	Raadsinformatie stadskrant verbeteren	Duidelijke progressie geboekt. Raadsleden geven wekelijks hun mening. 3 raadsleden fungeren als klankbord.
14	😐	Raadsvergaderingen uitzenden via H105	Overeenstemming met H 105 bereikt. Vinden van leverancier van apparatuur binnen redelijk budget kost meer tijd dan verwacht. Realisering naar verwachting in 2010.
15	😐	Informatiemateriaal gemeenteraad verbeteren	Project loopt nog.
16	😊	Bekendheid gemeenteraad en griffie in ambtelijke organisatie	Is gebeurd via deelname aan project leesbare stukken. Daarnaast treden raadsleden en griffie op in organisatieproject Stadszaken.
17	😐	Aandacht voor jongeren in raadscommunicatie	Is met name gebeurd door groepen jongeren/scholieren uit te nodigen voor Gast van de Raad. Daarnaast zijn apart groepen jongeren desgevraagd ontvangen, zoals Kinderuniversiteit.
18	😊	Opstarten stemwijzer	Project loopt.
19	😐	Uitbouw instrument forum op website	
20	😊	Experiment inzet digipanel voor raad	Digipanel is ingezet voor enquête over zorgruil. Bleek succesvol aanvullend instrument. Inzet van het instrument zal worden voortgezet.
21	😐	Systeem bezoekers raadsbijeenkomsten vragen naar bevindingen	Dit via internet mogelijk maken is aangemeld en opgenomen in project van het gemeentelijk programma digitalisering.
22	😊	Uitwisseling Amersfoort	De derde uitwisseling vond plaats in Amersfoort. De uitwisseling werd gewaardeerd, zo bleek uit de evaluatie. In 2010 wordt gezien of er voor de komende raadsperiode weer partners kunnen worden gevonden.
23	😊	Arbeidsvoorwaarden raadsleden	Het arbeidsvoorwaardenpakket van de raadsleden is geëvalueerd. Dit leidt tot beperkte aanpassingen, omdat gedurende evaluatie de afschaffing van wachtgeld – en pensioenmogelijkheid werd aangekondigd door het kabinet. Ook introduceerde het kabinet een toeslag voor fractievoorzitters.
24	😐	Klanttevredenheidsonderzoek griffie	Voor de workshop Ondersteuning van Staat van de Raad is via interviews de dienstverlening door de griffie onderzocht en besproken in de workshop
25	😊	Commissie verbonden partijen	Commissie is opgestart en heeft aantal adviezen aan vakcommissie uitgebracht. Commissie maakt evaluatie t.b.v nieuwe raad